

Βασικά συμπεράσματα και προτάσεις
από την πιλοτική απογραφή αστέγων
στους δήμους Αθηναίων, Πειραιώς,
Θεσσαλονίκης, Ιωαννίνων, Ηρακλείου,
Νέας Ιωνίας και Τρικκαίων

Κώστας Δημουλάς
Τμήμα Κοινωνικής Πολιτικής
Πάντειο Πανεπιστήμιο
Αθήνα

18 Δεκέμβρη 2018

Βασικός Στόχος

- Καταγραφή αριθμού και βασικών χαρακτηριστικών αστέγων στο δρόμο, τα πάρκα και τις πλατείες καθώς και τις δομές υποστήριξης και φιλοξενίας αστέγων του αστικού χώρου.
- Δεν περιλαμβάνονται όσοι διαμένουν σε εγκαταλειμμένα κτίρια, ακατάλληλα οικήματα, κέντρα φιλοξενίας, οικισμούς και τον αγροτικό χώρο.

Οι δυσκολίες του εγχειρήματος

- **Ευμεταβλητότητα** πληθυσμού έρευνας (κινητικότητα, αστάθεια- εποχιακότητα)
- **Απουσία** ερευνητικού-δειγματοληπτικού πλαισίου
- **Συνθετότητα** πληθυσμού και χαρακτηριστικών του.
- **Απουσία παράδοσης** έγκυρων και αξιόπιστων προηγούμενων ερευνών
- **Αδυναμία μέτρησης** αλλά προσεγγιστική εκτίμηση
- **Απουσία** επαρκούς αριθμού έμπειρων και καταρτισμένων ερευνητών

Η μέθοδος έρευνας και οι περιορισμοί της

Τρεις διαφορετικές και αλληλοσυνδεόμενες διερευνήσεις

- ▶ «Σάρωση» δρόμων και πεζοδρομίων εκτίμησης παρουσίας αστέγων από κοινωνικές υπηρεσίες και πρόσθεση περιμετρικών οικοδομικών τετραγώνων.
- ▶ Χρήση Εποχούμενων μέσων σε διάσπαρτες περιοχές μεγάλων αποστάσεων
- ▶ Καταγραφή κατά τις βραδινές ώρες ανάλογα με την περιοχή (21.00-01,30 και 07.00-09.00) σε ένα βράδυ και κατά τις επόμενες 3-4 μέρες στις δομές.
- ▶ Κάθε τριμελής ομάδα καταγραφέων κάλυπτε απόσταση 8-9 χιλιομέτρων περπατώντας.

Τα εργαλεία της καταγραφής

Τέσσερα διαφορετικά ερωτηματολόγια με **κοινές και διαφοροποιημένες ερωτήσεις**

- Ερωτηματολόγια συνέντευξης σε αστέγους δρόμου
- Φόρμα Παρατήρησης
- Ερωτηματολόγιο καταγραφής αστέγων σε δομές
- Ερωτηματολόγιο για αστέγους που διαμένουν σε υποστηριζόμενα διαμερίσματα
- Περιορισμένη **έκταση** ερωτηματολογίων και **ακρίβεια και σαφήνεια** στις διατυπώσεις των ερωτημάτων
- Σύντομης διάρκειας ερωτηματολόγια
- **Αναγκαιότητα** απλών σαφών, περιγραφικών και όχι αξιολογικών ερωτημάτων παρά μόνο στο ελάχιστο αναγκαίο βαθμό (π.χ. ηλικία, προβλήματα υγείας, χρήση ουσιών)
- **Ηλεκτρονική online** καταγραφή των δεδομένων μέσω κινητού τηλεφώνου ή ηλεκτρονικού υπολογιστή (**ελαστικότητα και δυνατότητα διορθώσεων**)

Ο ρόλος των εθελοντών

- Ενθουσιασμός αλλά όχι επαρκής κατάρτιση
- Επισφαλής διασφάλιση συμμετοχής
- Περιορισμένη διασφάλιση ακρίβειας διατυπώσεων και παρατηρήσεων
- Επισφάλεια ενιαίου τρόπου καταγραφής και βαθμού αξιοπιστίας έρευνας

ΠΡΟΤΑΣΗ

- Δημιουργία μητρώου πιστοποιημένων εθελοντών καταγραφών
- Θεσμοθέτηση επαρκών κινήτρων

Ο ρόλος των τοπικών φορέων

- Μέγιστο αποτέλεσμα έχουμε εκεί όπου συνεργάζονται δήμοι και ΜΚΟ
  - Παροχή πληροφοριών
  - Κινητοποίηση Εθελοντών
  - Διενέργεια Καταγραφής
  - Αξιοποίηση αποτελεσμάτων καταγραφής για εφαρμογή πολιτικών υποστήριξης αστέγων
- Αναγκαιότητα μητροπολιτικής καταγραφής σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη
- Κινητρα και θεσμοθέτηση κοινών συντονιστικών επιτροπών στο τοπικό επίπεδο (αλλού σε επίπεδο δήμου αλλού σε επίπεδο μητρόπολης)

Η τεχνική υποστήριξη και πολιτική υποστήριξη

Θεσμικά εργαλεία από Υπουργείο και ΗΔΙΚΑ

- Γραφείο ή Ομάδα Έργου στελεχωμένη με στατιστικό και ειδικό ερευνητή
- Θεσμοθέτηση διαδικασιών αξιολόγησης και πρωτοκόλλων αξιοποίησης αποτελεσμάτων καταγραφής)
- Οικονομική στήριξη από κεντρική κυβέρνηση
- Τεχνολογική Υποστήριξη από ΗΔΙΚΑ
- Κεντρική Συντονιστική Επιτροπή
- Ανάθεση έργου επιμόρφωσης-κατάρτισης εθελοντών (στο δίκτυο υποστήριξης αστέγων)
  - Συχνότητα καταγραφής:
  - Ανά 10 έτη στους μικρούς δήμους
  - Ανά 2- 3 έτη στις πρωτεύουσες νομών και μητροπολιτικές περιοχές
  - Ευελιξία καταγραφής σε επίπεδο δήμου

Τελική πρόταση

- Ανάγκη αποσαφήνισης επιδιώξεων από την καταγραφή αστέγων:
  - Μέτρηση αριθμού και υποστήριξη χάραξης πολιτικής στο κεντρικό επίπεδο;
  - Εκτίμηση προβλημάτων που αντιμετωπίζουν και υποστήριξη έργου δομών υποστήριξης στο τοπικό επίπεδο;
- Αναγκαιότητα συμπληρωματικής ποιοτικής έρευνας σε διάστημα κοντινό προς την καταγραφή